

Inhoud	5
Inleiding	7
1 De wet geldt niet voor ING <i>Over Ralph Hamers</i>	9
2 Eigenliefde bij Unilever <i>Over Paul Polman</i>	15
3 De politiek van Shell <i>Over Ben van Beurden</i>	23
4 De bankier van de VVD <i>Over Gerrit Zalm</i>	29
5 De corrupte accountant I <i>Over KPMG</i>	37
6 De corrupte accountant II <i>Over Jaap van Everdingen</i>	45
7 Pokeren bij AkzoNobel <i>Over Hans Wijers</i>	53
8 Een klein bovenbaasje <i>Over Jos van de Mortel</i>	59
9 Zaken doen in de nachtclub <i>Over Vestia</i>	67
10 Gokken met de huurders <i>Over Erik Staal</i>	73
Slot	79

Inleiding

‘Het was – oh boy – excessief.’

Bankier over het omkopen bij Vestia

Wij strijden tegen het kapitaal, maar wie zitten daar eigenlijk achter? Wie verdedigen de belangen van het grote geld? Dit boekje gaat over de Bovenbazen. Het laat iets zien van de manier van denken en doen aan de bovenkant van de samenleving. Met opmerkelijke verhalen over grootheidswaan, zelfoverschatting en een gebrek aan moraal. Over de mannen achter Shell, Unilever, ING, ABN AMRO, KPMG, AkzoNobel en woningbedrijf Vestia. Wij spelen altijd op de bal en nooit op de man, behalve natuurlijk als de man een bal is. Daarom richten we hier onze schijnwerper op de moraal achter het kapitaal. Lees mee – en huiver.

‘Tegeltjeswijsheden’, zo noemde Gerrit Zalm ooit de discussie over de publieke moraal. Dat was volgens de liberaal iets voor ‘achter de voordeur’. De vraag wat goed is en wat niet konden we beter overlaten aan de markt. Maar de markt heeft óók een moraal. De ‘vrije’ markt doet vooral een beroep op het individu, dat de concurrentie zou moeten aangaan met anderen, met als doel zoveel mogelijk winst op de korte termijn. In een samenleving moeten mensen samenwerken, elkaar kunnen vertrouwen en oog hebben voor de toekomst. Marktwerving maakt deze waarden kapot. Je ziet ze dan ook nauwelijks terug bij de mensen aan de top.

1 De wet geldt niet voor ING

over Ralph Hamers

Wie is eigenlijk de baas in Nederland? In de politiek worden niet de belangen van de bevolking, maar die van andere heren gediend. Van de Bovenbazen. Een groep mensen die hun wil tot wet maken, maar zich van die wetten zélf niet veel hoeven aan te trekken. De meeste mensen kennen hun namen niet en ze blijven ook het liefst zoveel mogelijk uit de media. Behalve een enkele keer, als ze hun hand overspelen. Als de schade die ze aanrichten zo groot is dat het zoeklicht op ze wordt gericht. Dat overkwam Ralph Hamers, de oud-baas van ING Bank. Zijn voorbeeld laat zien dat deze Bovenbazen niet overal meer mee wegkomen.

Bovenbazen lijken
zó gewend om weg
te komen met hun
dubieuze activiteiten

Een gemoedelijke Limburger uit Simpelveld die graag de weekeinden doorbrengt met zijn gezin

Ralph Hamers werkte bijna dertig jaar bij ING Bank en was tussen 2005 en 2020 de topman. Hij gaf heel zelden interviews, maar wat wél naar buiten kwam was het beeld van een gemoedelijke Limburger uit Simpelveld die graag de weekeinden doorbracht met zijn gezin. Mensen in zijn omgeving noemden hem uiterst integer en een man van vaste waarden. Ik wil dat graag geloven, maar kan dit vriendelijke imago moeilijk

combineren met het feit dat de ING Bank jarenlang de wet heeft overtreden en onder meer belastingontduiking, drugshandel, kinderporno en financiering van terrorisme mogelijk heeft gemaakt.

Banken hebben effectieve lobby's, omdat bankiers alles weten van de politiek. Daarvoor huren ze ook kennis in, tot op het allerhoogste niveau. Oud-premier Wim Kok (PvdA) werd ooit commissaris bij ING en nu hebben oud-premier Jan Peter Balkenende (CDA) en oud-minister Hans Wijers (D66) deze functie. De banken bepalen voor een belangrijk deel de wetten voor de financiële sector. Dat gebeurt in het geheim, maar soms komt dat uit en krijgen we een kijkje in de financiële keuken. In 2017 bleek hoe toenmalig PvdA-minister Dijsselbloem een wet met allerlei gunste constructies voor de banken liet schrijven door ING.

In 2008 brak een wereldwijde crisis uit, als gevolg van het onverantwoord handelen van bankiers als Hamers. ING was een van de banken die door de Nederlandse overheid moesten worden gered; deze bank kostte de belastingbetaler toen tien miljard (10.000 miljoen) euro. Nadat banken deze crisis hadden veroorzaakt moesten overheden stevig bezuinigen en burgers de broekriem aanhalen. Dat bezuinigen gold echter niet voor topman Hamers, die in 2018 een salarisverhoging zou krijgen van 50 procent, tot drie miljoen euro per jaar. Na felle protesten vanuit de bevolking en in de media werd deze verhoging uiteindelijk ingetrokken.

Na jarenlang faciliteren van criminele activiteiten gaf de topman van ING niet thuis en weigerde hij om in het parlement verantwoording af te leggen

Ralph Hamers was een van de topbestuurders uit het bedrijfsleven waarvan premier Mark Rutte ooit zei dat ze hem altijd konden bellen. Maar toen de Tweede Kamer hem wilde spreken naar aanleiding van het jarenlang faciliteren van criminele activiteiten gaf de topman van ING niet thuis en weigerde hij om in het parlement verantwoording af te leggen. Hamers was al

vele jaren op de hoogte van deze misstanden en hij was ook in de jaren daarvóór al op de vingers getikt, maar had zich van die kritiek niets aangetrokken. In 2018 kon ING de zaak afkopen voor 775 miljoen euro, zo'n 15 procent van de winst van de bank in dat jaar.

Ik denk dat de mentaliteit aan de top van de financiële sector nog het meeste blijkt uit de spontane reactie van ING-commissaris Henk Breukink, toen die zei dat Kamerleden die kritiek hadden op het optreden van de bank 'een toontje lager' moesten zingen. Bovenbazen lijken zó gewend om weg te komen met hun dubieuze activiteiten dat ze oprecht verrast lijken als ze daar op worden aangesproken. In 2020 verliet Hamers ING en werd hij Bovenbaas bij een Zwitserse bank, waar hij tien keer zoveel ging verdienen. Daarmee is Ralph Hamers weer uit het zoeklicht geraakt en is de Bovenbaas opnieuw in de schaduwen verdwenen.